

Gedeputeerde Staten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
T.a.v. Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media
Zijn Excellentie de heer A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

onderwerp	kenmerk	behandeld door	verzonden
Integrale benadering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs en advies commissie Dijkgraaf	19423593 	J.J.A. Hoogenboom	

Middelburg, 3 september 2019

Hooggeachte heer Slob,

Aan de hand van uw brief aan de Tweede Kamer van 15 juli jl. (ref 31289-406) vragen wij uw aandacht voor de Zeeuwse situatie bij de ontwikkeling van de structurele maatregelen en dan met name de invloed van de vereenvoudigde bekostiging voor het voortgezet onderwijs.

Als gevolg van de ingezette daling van het aantal leerlingen staat net als in andere dunbevolkte gebieden, het voortgezet onderwijs in Zeeland structureel onder druk, met het risico dat het onderwijsaanbod in onze provincie verschaalt of zelfs in bepaalde regio's helemaal verdwijnt. Dit is een ongewenste ontwikkeling; het is vooralsnog van essentieel belang om de huidige onderwijsinfrastructuur in stand te houden en daarom sturen wij aan op een duurzame, structurele aanpak voor het Zeeuwse voortgezet onderwijs.

De landelijke, demografische ontwikkeling is voor u aanleiding geweest de commissie 'Aanpak leerlingendaling voortgezet onderwijs' (commissie Dijkgraaf) in te stellen. Deze commissie heeft in januari 2019 een advies uitgebracht, waarin zij onder andere adviseert een 'maatwerkregeling' in te stellen, die schoolbesturen helpt bij een gezamenlijke aanpak om op doelmatige wijze goed onderwijs te kunnen blijven aanbieden aan leerlingen in gebieden met demografische krimp. Deze maatwerkregeling is van tijdelijke aard (transitieregeling) en het is nog onduidelijk of deze parameters adequaat zijn en recht doen aan de verschillen in de regio's.¹

Vanuit Zeeland zijn wij als voortgezet onderwijs, gemeenten en provincie van mening dat de beschikbaarheid en bereikbaarheid van goed onderwijs een essentiële voorwaarde is voor de leefbaarheid, economische ontwikkeling en het vestigingsklimaat van een gebied als Zeeland. In zijn algemeenheid onderschrijven wij dan ook de maatwerkregeling die de commissie Dijkgraaf heeft voorgesteld. De onderdelen van de voorgestelde maatwerkregeling zijn te vinden op pagina's 18 tot en met 21 van het rapport 'De laatste school..?' (Dijkgraaf, 31 januari 2019). Op dit moment bevat het rapport echter ook meerdere onderdelen die in onze ogen anders moeten, om een daadwerkelijk structurele maatwerkregeling te kunnen realiseren.²

¹ Bron: 'De laatste school..?' van 31 januari 2019, rapport Commissie Dijkgraaf.

Daartoe is het volgens de commissie noodzakelijk dat u aangeeft welke parameters u gaat hanteren om te bepalen of een regio in dit verband aangemerkt kan worden als een 'krimpregio'. Hierbij denkt de commissie aan:

- *het percentage leerlingendaling: in de regio is sprake van een percentage leerlingendaling van minimaal 10 procent in vijf jaar én*
- *reistijd en reisafstand: voor leerlingen in de onderbouw zou zonder ingrijpen als gevolg van de krimp de reisafstand naar een passende school meer dan 12 kilometer (per fiets) worden of de reistijd meer dan 45 minuten (per openbaar vervoer).*

² Bron: 'De laatste school..?' van 31 januari 2019, rapport Commissie Dijkgraaf.

Onderdelen advies commissie Dijkgraaf die een structurele oplossing in de weg zitten:

- Zie kopje 3-F (pagina 20): *Aanvragers kunnen in aanmerking komen voor een beschikbaarheidsbijdrage indien ook na een periode van 5 jaar de kosten voor het benodigde onderwijsaanbod structureel hoger liggen dan de reguliere bekostiging. De duur van de voorziening geldt voor de periode dat deze nodig is en kan vijftien jaar herzien worden.*

Aan de hand van de in voetnoot 2 genoemde combinatie krijgt de laatste school, een school die zeker 10 km van de andere school ligt en minstens 10% blijft krimpen, voor 5 jaar extra financiering. Na 5 jaar deze extra financiering te hebben ontvangen, blijft de laatste school de volgende 5 jaar niet nog eens 10% krimpen. Na 5 jaar met deze extra financiering is het dus gedaan met de maatwerkregeling en houdt de 'laatste school' alsnog snel op te bestaan. Bovendien wordt er tevens voorbij gegaan aan de gevolgen van de voorgenomen vereenvoudiging van de VO-bekostiging, voor de brede scholen met een unielocatie, in de gedefinieerde krimpregio's.

Uit recent onderzoek blijkt dat de meeste Zeeuwse VO scholen, ook die buiten de door de commissie gedefinieerde krimpregio's vallen, te maken hebben met structurele daling van het aantal leerlingen. Ook in die regio's van Zeeland staan de scholen ernstig onder druk. Het betreft in alle gevallen brede scholen die naast de gevolgen van het teruglopend aantal leerlingen ook de negatieve impact ondervinden van de voorgestelde vereenvoudigde VO-bekostiging. Ook voor deze scholen pleiten wij voor een *'structurele maatwerkregeling'*, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhouding van de goede Zeeuwse onderwijsinfrastructuur én de mogelijk negatieve gevolgen van de vereenvoudigde VO-bekostiging. Bijlage 1 laat zien dat Zeeuwse scholieren nu al grote afstanden afleggen, in vergelijking met scholieren in de randstad.

Vanuit de Zeeuwse regio wordt op gemeentelijk en sub regionaal niveau (waaronder de Zeeuws Vlaamse gemeenten en stichting VO Zeeuws Vlaanderen) aandacht gevraagd voor hun specifieke situatie. Als Zeeland vinden we het daarom belangrijk dat er een structurele regeling komt voor een goede onderwijsinfrastructuur binnen onze Zeeuwse provincie, waarbij u recht doet aan de regionale verschillen.

Als vervolg op het advies van de commissie Dijkgraaf heeft u in uw brief aan de Tweede Kamer van 15 juli jl. (ref 31289-406) een doorkijk gegeven in de te verwachten maatregelen:

1 Tijdelijke financiële maatwerkregeling voor transitie

Hierbij geeft u aan dat het gaat om een gezamenlijk te ontwikkelen plan, waarvoor tijdelijke middelen beschikbaar worden gesteld. Dit juichen we van harte toe. Bij het uitwerken van de tijdelijke maatwerkregeling willen we graag betrokken zijn, zodat de reeds lopende gesprekken en ervaringen binnen Zeeland goed aansluiten op de middelen die vanuit de maatwerkregeling ter beschikking komen. Zodat de tijdelijke financiële maatwerkregeling ook daadwerkelijk bijdraagt aan een structurele oplossing voor de VO scholen in onze regio.

2 Structurele financiële maatregel voor geïsoleerde scholen

De Zeeuwse scholen, gemeenten en provincie zijn in dit kader vooral gericht op het minimaal instandhouden van een kwalitatief goede onderwijsinfrastructuur (voorkomen van zogenaamde 'witte vlekken') en leefbaarheid van de Zeeuwse regio. Het gaat hierbij niet alleen om de zogenaamde geïsoleerde scholen, maar om de gehele Zeeuwse onderwijsinfrastructuur, veelal brede schoolgemeenschappen in dunbevolkte gebieden. Wij zijn dan ook verheugd in uw brief te lezen dat u nadrukkelijk een integrale benadering kiest. Het is bij deze structurele voorziening echter van essentieel belang dat deze onlosmakelijk verbonden is met de nieuwe bekostigingssystematiek voor voortgezet onderwijs, ter voorkoming van mogelijk negatieve effecten hiervan. We willen dan ook graag actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van de voorwaarden voor de structurele voorziening, omdat het ons inziens Zeeland breed ingestoken moet worden. Wij hopen op maatwerk voor onze regio. Waardoor er niet onverhoopt scholen buiten de boot vallen aan de hand van generieke parameters.

---

* Zie kopje 4 Financiële consequenties (pagina 20): *Voor de schatting voor het benodigde bedrag voor de beschikbaarheidsbijdrage is uitgegaan van scholen die te maken hebben met een krimp van ten minste tien procent en die ten minste tien kilometer zijn verwijderd van de volgende school, ongeacht het aanbod.*

Kortom; wij willen graag als Zeeland met het rijk in gesprek om te komen tot een structurele, duurzame aanpak voor het gehele Zeeuwse voortgezet onderwijs. Over een concrete invulling hiervan willen we graag met u meedenken.

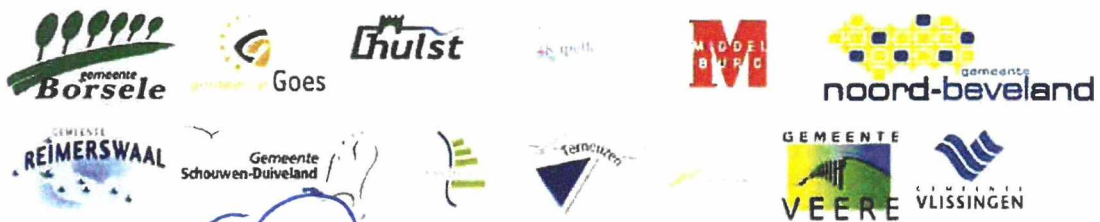
Met vriendelijke groet,

Namens de Zeeuwse VO-besturen, verenigd in Zeeuws Bestuurdersoverleg Onderwijs (ZBO)

voorzitter ZBO, de heer A.A.A. Hagt

De Zeeuwse gemeenten, verenigd in Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG)

Het dagelijks bestuur,
namens dit de voorzitter

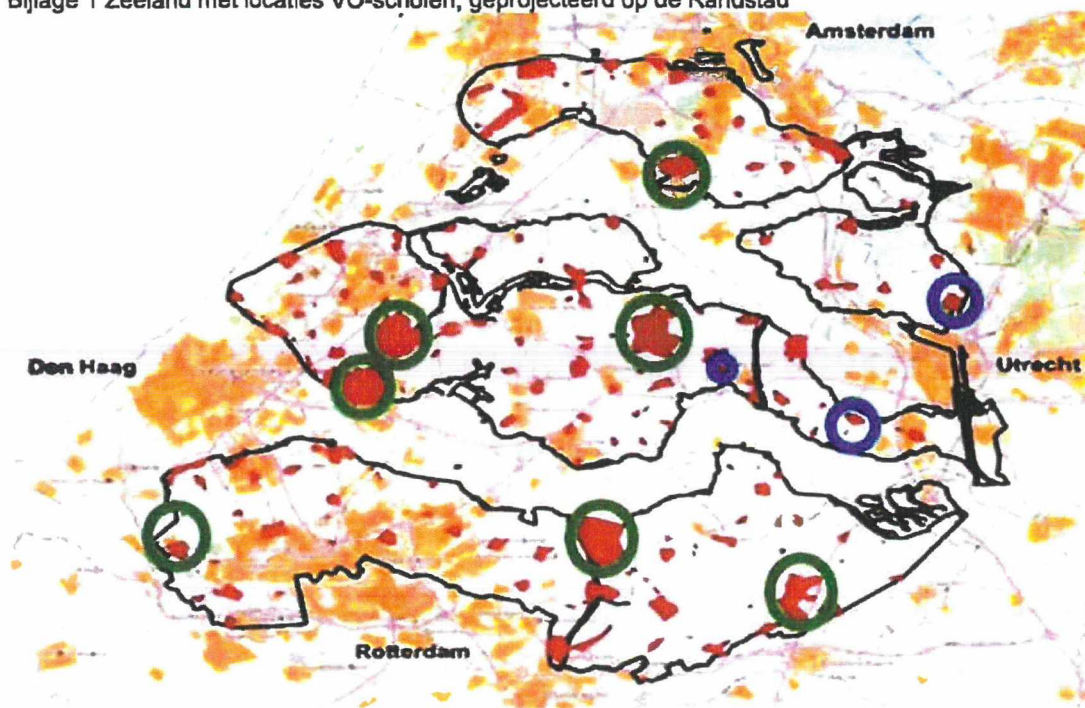
(mr M.M.D. Vermue-Vermue)

Provincie Zeeland

Gedeputeerde van Zeeland, de heer A.J. van der Maas

Bijlage 1 Zeeland met locaties VO-scholen, geprojecteerd op de Randstad

Toelichting:

- Groene cirkel: één of meerdere brede VO-scholen in betreffende stad
- Grotere blauwe cirkel: brede scholen op reformatische grondslag
- Kleinere blauwe cirkel: VO school voor gymnasium, vwo en havo

[Handwritten signature]